IVNIORIS LVDOVICI PARISETI REGIENSIS

PAVSITHEA

AD P. SYLVERIVM.

AL DVS

VENETIIS, APVD ALDI
FILIOS, M. D. LIIII.

AD IVLIVM III. PONTIFICEM MAXIMVM IVNIOR LVDOVICVS PARISETVS REGIENSIS.

CVM diuinæ ſis religionis cuſtos, & princeps, non arbitror mihi committendum, ut quid partus, ad rem pertinens religionis, à me in lucem edatur; quin deferatur ad te tanquam debitum, & tuo iudicio ſubiiciatur fouendum, ſi mereatur; ſin minus, exponendum. Qui ſuperiori tempore diuinum ſex dierum opus libris ſex complexum, tibi expendendum iudicandumq́; obtulimùs; nunc æquè tradimus cenſendam, atq; examinandam diuinã diei ſeptimæ quietem libro uno explicatam: in quo ſi quid à te compertum fuerit, quod dignitati materiæ reſpondere uideatur; uelim ita probes; ut id diuinæ gratiæ decernas adſcribendum: quæ uerò deprehenderis à rei tractatæ dignitate, atque grauitate degenerantia, ea ſtatuas in primis mihi, meæq́ue inſcitiæ: dein rei ipſius arduæ, difficiliq́ue nimis rationi tribuendam. Quantum potuimus, & quantum uiſum est eſſe conueniens, ſtuduimus explicare diuinæ quietis rationem: in

qua planè explicanda quid diuino beneficio præſtiterimus, nonnihil inde poterit conſtare, quòd neminem habuimus, quem ſignato calle ſequeremur: & cum plurimi ſint, qui ſex dierum opus pertractarint; hactenus inuentus non eſt, qui ſibi de quiete diei ſeptimæ agendum ſuſceperit. Vale.

IVNIORIS LVDOVICI PARISETI REGIENSIS PAVSITHEAE LIBER AD P. SYLVERIVM.

Q VI ſpecioſa Dei ſcripſi miracla ope
rantis,
Nunc arcana quieſcentis myſteria
tradam
Sylueri; & lucis rationem ſeptimæ
agendam
A *dgrediar: quæ materies licet ardua ſit plus,*
D *iffiliſq; magis; quàm poſſit carmine quoquam,*
O *req; complecti noſtro: tamen utilitatis,*
Q*uo teneor, ſtudium referendæ in publicũ, et ardẽ s*
I *n diuina animi propenſio non tolerant me*
Q*uidquã intẽtatũ, intactumq; relinquere: dequo*
H *umani fructus ſe ſpes oſtendat; & ex quo*
C *ultus, honoſq; Dei commendari uideatur*
P *oſſe animis hominum uehementius. ad rationem*
P *ræterea nobis initi tractaminis hæc pars*
S *ic facit; ut ſeriem abſoluat, cœptumq; tenorem*
P *erficiat: qui cum ſeptem momenta dierum*
C *ontineat, plane potiori parte careret,*
E *xtremo ſi deficeret; nullumq; referret*
O *mnino finem: de quo perfectio prodit*
O *mnis; & in quem contendit bene condita quæque*
A *ctio. Materiæ quidquid contingit haberi,*
A *ut ſubici cauſa, contemplatuq; dierum*
S *ex, cadit in ſenſum, ſubiectaq; ſenſibus, et res*

C orporeas complectitur. ultima uerò dies hæc
S eptima nil præfert capiendum sensibus; & nil
C orporeæ rationis habet; sed tota refert se
A d perceptum intellectus; animiq; capacem
H austum. quin etiã quam plurima continet, ad quæ
P ercipienda potest nullò pertingere pacto
H umani ratio intellectus: tam procul est, ut
O re ea complecti possint, fandóque referri:
N am quæ diuini rationem numinis, et uim
R espiciunt, adeo á nostris aliena ferunt se
C aptibus, ut minima uix possint parte, rudiq;
A pprendi specie. tanta est distantia rebus
C orporeis cum diuina ratione, Deiq;
N atura, ut recte quidquam sentire, loqui ue
D e re diuina frustra fidamus; opem ni
S ufficiat nobis, nobisq; aspiret ab alto
G ratia, & irradians se spiritus ingerat in nos.
Quod sane si quando fui ratus impetrandum
A me, præcipue nunc arbitror esse necesse;
C um de diuina mediter tractare quiete:
I n cuius ratione Dei referenda beata
C onditio, cunctisq; bonis cumulata. Priusquàm
E rgo tuam Deus omnipotens memorare quietem
A dgrediar, mihi particulam fer cœlitus auræ
I llius, ætherio qua pellis nubila cœlo;
E t qua totius faciem perfundis Olympi.
F er matutini quid luminis, & paulisper
V espere discusso celsum penetrale recludc;
I nterea dum nostra tui studiosa colendi
M ens cupit in fructum, lucrumq; salutis adire

T e propius, propiusq; tuæ uirtutis opimos
T heſauros ſpeculari, quo referentur ad uſum,
P rofectumq; hominis: cuius te maxime amantem
T eſtaris, monſtrasq; palam. cum te ſine nil mens
A ltum concipiat, nihil os proferre queat; quod
C ontineat pulchri ſpeciem, ueri que tenorem:
F ruſtra tentarem de te tractare quieto,
D eq; tua uirtute loqui: qua perficiuntur
O mnia, & in pulchri ſpeciem, ueriq; feruntur:
S i tua me uirtus non inſpiraret, opemq;
P ræcipuam non ſuggereret tam mentis in actum,
Quàm ſermonis in uſum. ne temerarius auſu
D eprendar tanto, & tantæ commiſſus arenæ
N e prorſum impingar, ſolus prohibere potes tu,
A rbitrio cuius, placitoq; æquata poteſtas.
T u uero æterna qui prodis origine ſummi
V ertice de patris; qui diuinæ rationem
N otitiæ præfers in te totius, & in quem
C œleſtes intellectus, animæque beatæ
S pectantes arcana uident: me ſuſcipe, meq;,
S i fas, ad ſpeciem genuinam admitte, meumq;
O s forma, linguamq; tua ad præconia ſolue.
T u qui librum aperis, quem nemo præterea ſit,
S oluere qui poſſit, nobis reclude; parumq;
E xplica: ut in laudem, cultum que tuū ualeamus,
Quod ſit conueniens uero, expediens que, referre.
V t uirtus immenſa Dei adſcita ſibi lege,
P ræſcriptoq; modo, formas, & corpora rerum
E duxit, ſpatioq; dierum operata fuit ſex:
S ubſtitit accedente die, qui ſeptimus; & ſe

C ontinuit, factoq; creandi fine quieuit.
I ntellectus agens, cui nulla potentia mista est,
AE terna quem iam conceperat in ratione
P roductum mundi, in certum sic temporis ortum
D istulit, ut motu exemptus produxerit; & quod
D ecretum æterna esset lege, redegerit ad rem,
E ffectumq;, opera se in tempore significante.
Quæ natura Dei est simplex, nil continet in se
C ompositi, nec suscipit exterius sibi quidquam:
S ed semet constat sola, solumq; suapte
V i uiget. hæc motu nullo se præbet agendam:
S ed substans uirtute sua se semper eandem
P ræstat; & affectu nullo mutabilis hæret
I n semet semper: semperq; immota per omnes
S e fundit species operans, præbensq; uigorem,
E t uitam. porrò substantia, formaq; per se
S ubsistens sine materia; quæ sola putatur
E sse, quod est: cœptæ tam prorsus originis expers,
Quàm penitus exempta loco, uel tempore: cũctis
S e rebus fert principium: & perfecta suamet
V irtute infundit, quidquid uirtutis ubique
P ro uaria rerum ratione uigescit: abundans
O mnium, et immenso excessu quácunque creatam
A se naturam superans, non indiget ullo:
S ed sufferta sua fruitur uirtute quiescens.
H æc, quodcunque bonum rebus reperitur inesse
O mnibus, impendens specie pro quaque diremptis
D istribuit gradibus, nullumq; immune relinquit,
E xemptumq; genus: quin quodam participatu,
S uffectuq; boni communiat. una tametsi

H aec numero existat, specieq; cohaereat una
N aturae; tamen abiunctas tres continet in se
P ersonas: unam quarum pater occupat, unam
F ilius, & gemino processu spiritus unam
S anctus. In arcanam seriem, penetraleq; coeli
M e nunc admitti cuperem: me praepete penna
A ltius attolli, & ferri in sublime necesse
E sset; opus foret, ut diuina foueret abunde
G ratia, & ignito curru sustolleret. ò quàm
O ptarem ad portae succedere limina posse
I nterioris, & arcano proferre gradu me
I n campum lucis. tenebras offundere menti
H aud quaquam posset distinctio personarum;
Quae cum naturae concurrit simplicitate.
V t triplici indistincta habeat substantia sese
P ersona: tribus ut personis non ratione,
S ed re distinctis constet natura tuens se
V nam, & distinctum subiens aliquatenus in se
N ullum, iudicio illustri, claroq; pateret
A spectu: nulla perceptilis ex ratione
H umana res non captum fugeret: neque acumen,
A ut aciem scrutantem obtunderet intellectus.
V na igitur, simplexq; Dei natura tribus sic
P ersonis subsistit: ut indistincta sit ipsa
C uique sigillatim, pariliq; tenore ferat se
I n quanque, & tota referat uirtute, nihilq;
D iuisim tribuat: sed tantum deferat uni,
Quantum etiam tribuat tribus in cõe. Quod autẽ
I nterea superesse patet discriminis inter
P ersonas respectu conditionis, & ortus,

P rocesſusq́;, relatio mutua parturit omne
I d penitus. conſit patris perſona relatu
I n natum: fili perſona refertur in ipſum
P atrem: diuini perſonam pneumatis edit:
Qui de perſona patris, nati'que refertur
P rocesſus. quamuis ſit filius ex patre, ſitq́;
S piritus ex parte, & nato ſimul: attamen una
S unt ætate pares, unoq́; tenore potentes.
N am patri æterno generatur filius æquè
AEternus. de patre fluit, natoq́; coæuus
S piritus æternus. æquo ſunt iure potentes.
N am quodcunque poteſt communis, & unius ergo
N aturæ pater, id pariter quit filius, id quit
S piritus. hinc quodcunque tribus ius competit, uni
C ompetit id pariter: quoniam ſub numinis una
N atura complectitur unuſquiſque: capitq́;
T otius, & ſumit rationem numinis, & uim
N aturæ: quæ non diſpeſcitur, & numero non
A ugetur: nec ſuſcipit, ut redigatur in ullas
C ompoſiti partes, cum ſimplex, & merus actus
E xiſtat, motusq́; omnis ſit neſcia. quare
S i Deus accipitur, prout eſt natura bonorum
Quoruncunque parens, & cauſa; quieſcit abunde,
Quatenus in ratione boni, quod continet in ſe,
O mnigena ſemet fruitur, ſemetq́; fruendo
C ontentus ſubſiſtit; & immutabilis æuum
D ucit; & æternos uiuit feliciter annos.
D um pater æterno natum generamine profert,
E t genitum ex eadem natura agnoſcit, et æquo
I ure poteſtatis ſimilem ſibi cogitat, illo

P erfruitur, semetq; una, solidamque quietem
S entit; & in nato felix requiescit, & in se:
Qui natus pariter dum intelligit ex eadem se
A patre progenitum natura; seq; potenti
AEquatum patri cognoscit numine: non tam
S efruitur, quàm patre fruens lætatur; & in se
N on magis existens, quàm in patre quiescere fertur.
S piritus æterna tam nati, quàm patris aura
P rogrediens requiem non solum concipit in se,
R espectuque sui; sed personas patris, atque
N ati respiciens, in nato, & patre quiescit:
C um quibus ex eadem natura constat; & ad quos
P ersonæ ratione relatus fundit amorem:
Quo tam utrũque uicissim, quàm se iungit utrique.
Quam sanctum in patre, nato sibi pneuma quietẽ
T raducit tam naturæ, quàm proprietatis
R espectu; pater, & natus sibi singillatim
N on aliam sunt censendi sentire quietem:
Quatenus expiratur amor, quo mutuo amentur;
E t quo processus actu noua constituatur
V na ex personis in re persona duabus
D iuina: de qua genuina relatio non sat
F iat, & exacte gemino deducta relatu
N on quadret: referatq; nihil, quod protinus esse
M onstret eam certo discriminis appellatu.
O mni in natura rerum perfectio finem
R espicit: & fine unumquodque quiescit adepto.
C um sibi sit prorsus finis Deus, & rationem
I n se contineat finis cuiusque: quietem
N on mirum, si dicatur traducere, & in se

D untaxat solo requiescere commemoretur.
C um primis animi causa accipienda quies est;
A ffectus sunt, qui prohibent, arcentq; quietem
E x animo: quos sola tamen sedare potens est
V irtus: ex studio cuius, cultuq; fugantur
A ffectus capiunt'ue modum: quo mox, subitoq;
A ccidit, ut uirtus placidam, lætamq; quietem
P arturiat, reddatq; animum requiete beatum.
S i Deus est species omnis uirtutis, & in se
C ontinet exemplar plenũ uirtutis; haberi
Quæ queat, apprendiq; animo, non suscipit ullum
A ffectum: idcircoq; quietum se ratione
M ira habet, & summa potitur, fruiturq; quiete.
I n natũrali labor est operante, nihilq;
R erum in natura sine motu operatur: & hinc fit,
V t labor, & motus contingant ex operantis
D ebilitate. Deus cum præditus omnipotenti
S it uirtute, nihilq; resistens uiribus, & par
V irtuti agnoscat: fit, uti non experiatur
M otum aliquem, de quo labor exoriatur, & illa,
Qua secum fruitur, careat quandoque quiete.
E st bonitas constans quædam perfectio, quæ sic
V numquodque genus rerum, cui contigit esse,
P erficit, absoluitq; secundum conditionem,
N aturamq; suam; ut nequid desideret eius,
Quod ratio ipsius genuina requirat in usum
P ræstandum, uel postulet ad rationem ineundam
L egitimi finis. Veluti specie uariatæ
S unt res, sic uario discrimine defluit, atque
D efertur bonitas. quantum cuiusque capedo

E xtiterit, fueritq; rei, tantum bonitatis
S uscipitur. quòd si quo deprauatio casu
A ccidat, aut habitu rebus, genuina recedit
C onfestim bonitas: quæ si minus impediatur,
A ut habitus causa praui se subijcientis,
A ut instrumenti cuiusquam conditione
D etera; in ascriptum, naturalemq; reducit
M ox finem quodcunque rei genus, atque quietem.
S i tantum bonitas ualet imperfecta caduca
I n rerum specie, ut finem queat in genuinum
D ucere, & in quãdam speciem deferre quietis:
Q uid bonitas immẽsa Dei, & perfecta, modumq;
E xcedens omnem, quæ naturaliter illi
S emper adest, operari censenda est ratione
T ranquillandi, inducendæq; quietis? in ipso
S i bonitas statuenda Deo est substantia, & una
E st Deus, & bonitas eadem natura, nihilq;
E st bonitas aliud prorsus diuina, Dei quàm
S it natura: Deus deprenditur esse quietus
M axime, & ingenti semper requiete teneri.
Q uin quanta est bonitas, tanta statuenda quies est
E sse Dei. quare bonitas immensa quietem
A rguit immensam. Si uocis nulla tributæ,
A dscriptæq; Deo ratio, aut natura patescit
L atius, aut propius diuinum numen adumbrat,
D esignat que Deum: quàm quæ bonitatis habetur
S ignificans ratio, mireq; accommoda: cuius
S it rationis habenda quies, quæ competat, & quæ
S it tribuenda Deo: cognoscere possumus ex ui
E ximia, bonitatis nomine significata.

H umana in uocum non est ratione, quod æquè
P olleat ad numen diuinum significandum,
S iue attingendum potius, quàm quod bonitatis
N omine censetur. bonitas diffundit ad omnem
S e speciem uirtutis, & omnem significandi
I mpensè, & laudabiliter uim continet in se:
Quadam & compendi ratione amplectitur omne,
Quod laudi tribui ualeat, uel possit honori
A dscribi. istius uis nominis ad rationem
O mnem se extendit laudabilis, & sapientis.
I stius uocis non significatio quidquã
F erre potest, quod simpliciter non prædicet aptum,
C onueniensq; Deo. non adiecti ratione
C orrumpi uox ista potest, quin semper, & usque
S ignificet bene. non reliquis ex uocibus ulla est,
C uius significatio ab apposito uitiari,
A ut deprauari non possit. habet bonitatis
O ppositum uim corrumpendi significatum
Quenque probæ uocis: cui subijciatur, & ad quã
A pplicitum fuerit: quod nequaquam in bonitatis
V oce potest: cum qua nequeat concurrere. quare
S ola boni est semper uox incorruptilis: ut quæ
N ullius adiecti admittat contagia: quo fit,
V t qui de summo cœlo descenderat, hic dum
V iueret humano, & mortali in corpore: dici,
Quatenus existebat homo, bonus abnuerit: quod
N ominis esse Deo tantum, & solummodo dignum
C ensuit, & clara testando est uoce professus.
O bonitas diuina, potes quæ pondere nullo
E xpendi, nulla mensura prorsus obiri,

E t nullo numero complecti: quis tua possit
D ona satis memorare? tuos quis fando referre
E ffectus fidat se posse? tibi referenda
S unt accepta, oculis quæcunq; creata obeuntur
H umanis, aut intellectu percipiuntur
V tcunque hoc nostro. tibi cœlum, sidera, lumen
D ebentur: tibi terra, salum, & quæcunq; tenẽtur,
A ut degunt in eis, debentur, & attribuenda
S unt tibi: producendæ omnis tu causa fuisti
N aturæ: per te uegetantur cuncta: tuo sunt
M unere uitales deducta animantia iu auras.
T am pulchræ rerum species, tam splendida mundi
F abrica, tam constans motus consensio, & ordo
C œlestis, tibi non solum tribuuntur, & ad te
R espectu, aut causa referuntur originis, atque
P rincipij; sed causa etiam moderaminis, atque
T utelæ. nam tu seruandi causa, creandi
T u causa existis. quòd sint hæc omnia: quòd non
S it quidquam, in cuius specie non contineatur,
C onsistatq́; boni natura alicuius, haberis
I n causa. quosque ad fœtus tu transis: ad omnes
P articipi ratione refers te conditiones
R erum; & pertingis species quascunq; creatas.
E st opera producta tua angelici intellectus
N atura. auspicijs tot spirituum speciosa
C œlestum producta tuis sunt agmina. facti,
F ormatiq́; hominis pariter tu causa fuisti.
P er te factus homo: species humana tuapte
V i conflata fuit, miroq́; effecta tenore.
Quæ formasti hominem, & compegisti rationis

P articipem perfectæ, eadem ſtudioſa tueris,
E t ſeruas; priuumq́; tuo non deſeris unquam
S ubſidio. quin tanta tui, & tam magna fauoris
G ratia fouit eum; ut cum deſciuiſſet ab illa,
I n qua conditus eſſet, conditione beata;
E t mortem ſibi contraxiſſet, & exitio ſe
P erpetuò damnaſſet; & incurriſſet acerbum
I nteritum; miſeriſq́; laboribus obſtrinxiſſet:
T u ſuccurriſti, præſto tu ſola fuiſti,
D emiſſo cœleſti de regione, ſubiret
Q ui corpus mortale: ſuoq́; labore, ſuiſq́;
A uſpicijs noxam deleret: & intereundo
A uferret damnum, quodcunque ſibi peperiſſet;
E t conflaſſet homo peccando. perempta fuit mors
M orte huius. fuit è medio ſublata nocentis
S eruitij grauitas, reuocataq́; priſtina uitæ
L ibertas, & aperta homini ſunt clauſtra ſalutis.
O cumulum diuinæ perpetuum bonitatis.
O quàm mira tui; bonitas diuina, operantis
F acta. nihil linquis, nil præteris in ratione
O mnigena; quod non facias, quod non ſubeundo
P erficias, recreesq́;. tibi non proficiendi
V lla unquam ſaties contingit, nunquam operandi
V tiliter paſſim rationem prætereundam
D ucis. omittendum nihil arbitraris, ut adſis
O mnibus; et quantum patiuntur, quæq; procures.
O ſi pro meritis debet tibi gratia haberi:
N on eſt in tota rerum ratione, quod æquè
D ebeat obſtrictum tibi ſe proferre; tibiq;
D ebeat agnoſcens maiorem gratiam habere:

Quàm

Quàm genus humanum, & generis toties bene nostri
C onditio tractata, bonisq; affecta tot à te
P ræcipuo affectu, & speciali munere. Quòd si
N unc mihi sufficerent uires sermonis, & oris;
V t sperarem aliqua me posse attingere parte
T ot meritis dignas grates; conarer, & ultro
H umani generis totius nomine agendas
S usciperem grates: sed cum cumulus meritorum
S it tam magnus, ut immenso discrimine sese
E fferat humani supra quencunque uigorem
E loquij; nos tentandum non ducimus id, quod
P ro cumulo, uastoq; suæ rationis aceruo,
E t pro nostra etiam tenui nimis, atq; pusilla
D icendi uena non assequeremur; & ullo
N on præstaremus pacto. Non quatenus ad me
A ttinet, interea committam, ingratus haberi
V t possim; & meritum in me diuinæ bonitatis
P rætercam, prætermittamq; silentio inerti.
M ultiplex meritorum conditio, quibus à te
A ffecti fuimus, bonitas diuina, facit, ne
S at uideam, unde capessendū mihi sit memorandi
P rincipium; ut grates aliquas possim memorando
R eddere, & ingrati uitium uitare. profecto
O bruimur numero, & confundimur eximia ui
I llorum: tam multa adeo, & tā magna ferunt se.
I ncipiamne, hominem me quatenus effigiasti?
E t me dotasti rationis munere? dicam
A n potius repetens, memoransq;, quòd agnitione
I n ueri, & sinceræ religionis aperto
C ultu me nasci uoluisti? magna quidem sunt

H æc merita, & ſeruanda animo: ſed publica multis
S unt eadem; atque in pernitiem poſſunt grauiorem
C edere; & in noxam maiorem emergere abuſu.
Quòd uerò ſanum corpus, nulloq; perenni
O ppreſſum morbo dederis: quòd ſufficientes
I n uictum reditus, uitamq́; decenter agendam
T radideris: ſunt hæc animo grato accipienda,
E t multi facienda etiam; quoniam rationem
I n ſe aliquam retinere boni creduntur. at iſta
T alia ſunt itidem, tranſuerſum ut ducere poſſint:
I ncautumq́; hominem recto diuertere. cuius
E rgo reſpectu meriti tibi maxime agendas
S uſcipiam grates, bonitas diuina, animumq́;
P ræcipue memorem oſtendam, gratumq́; fatebor?
S cilicet id fuerit: cuius me reſpicit inter
P aucos conditio, & cuius ratio mihi non quit
N on eſſe expediens, multumq́; adferre ſalutis.
S ic me ſuffulxiſti animo, ſic compoſuiſti
M e mente; ut uitam ſumma cum pace quietam
T raducam; & nullo correptus ducar ab œſtro
A mbitionis, & affectus non turbine uexer
Quoquam: quo langueſcat mens, animuſq́; laboret.
E t quamuis locus, in quo nunc mihi uiuitur, is ſit,
V t non delitiis minus affluat, ambitione
Quàm ſe præſtet abundantem: tamen incolumem me,
I ndemnemq́; tuo, bonitas diuina, fauore
C uſtodis, ſeruaſq́; adeo: ut ſi tot mihi in uſum
D icendi, linguæ dentur, quot lumina cuſtos
F ingitur Inachidis fixiſſe: minus ſupereſſe
P oſſim etiam meriti tam præſtantis rationi

E xpediendæ. utcunque tamen patitur mea inertis
D ebilitas linguæ, quantum possum, fero grates;
E t quantum eloquij nostri permittit egestas;
T e memoro, laudo, bonitas diuina, coloq́;.
G rato animo meritum fateor me agnoscere; et hac sic
M e ratione tibi obstrictum consentio; ut eius
T am magni memorem nullo non tempore mentem
S im seruaturus. tanto pro munere semper,
P erpetuoq́; tui memorem, cupidumq́; tuebor
H unc animum. studiosa tui mens nostra tibi non
V nquam defuerit celebrandæ. nostra facultas,
N ostraq́; in officio laudis tibi lingua ferendæ
S e semper, iugiq́; opera exercebit. at in me
Quæ te munificam, bonitas, multoq́; fauore
P ropensam, & merito præstasti hucusque, benigno
A spicias æquè posthac nos sidere, nosq́;
P ræsenti, solitaq́; tua feliciter aura
A spires. ne subsidio me tempore quoquam
D estituas, diuina, tuo. quemcunque tuapte
S ponte semel meritis cumulãdum acceperis, hunc ne
D esertum patiare tua uirtute, tuisq́;
A uspiciis oro, & quantum possum precor. auræ,
V irtutiq́; tuæ, quòd sum, quòd uiuo, quòd ista
S orte fruor uitæ: quæ nullius ambitionis,
A ffectusq́; mali sit conscia: defero plane,
A dscriboq́;. nihil fateor retinere boni, quod
A te susceptum non sit, non profluat à te.
O me felicem nimium, donec mihi sic te
M unificam experiar, largoq́; fauore benignam:
V t nihil affectu rabido contingar, & in me

N on quidquam experiar : quo perturbetur acerbe
M ens mea : ne sibimet constet, requieq; fruatur.
I nterea sublimis honos secede , ualete
D iuitiæ , dum tuta quies mihi constet : habetis
C um qua consorti nihil , & quo conueniatis.
Qu æ bonitas , igitur diuino in numine præfers
M axime , & illustri monstras ratione quietem ,
Qu a nunc , summoto affectu , fruor : ista quies sit
A rra , rogo , successuræ post fata quietis,
E fficias : & signet eam, referatq; quietem:
Qu æ perfecta tuo sit concedenda fauore
D eniq; : meq; tuo merito factura beatum.
Qu id bonitas diuina habeat conforme quieti,
H actenus explicitum . superest , ut cætera tradam
A rgumenta : quibus requies diuina probetur,
M onstreturq; quiescentis natura Dei sic ;
V t nihil esse quietius , innotescat amussim.
N on tenue argumentum est , aut exile quietis
D iuinæ , quæcunque Dei perfecta patescit
E sse scientia : qua perfecte se capit ipsum ,
C ognoscitq; Deus : qui res intelligit æque
I n se omnes , speciesq; omnes complectitur in se.
I psa Dei cum sit perfecta scientia , & ex se
I nfinita , prout substantia , non ualet ultra
Qu id motus causa incrementi admitttere , siue
A ugminis . hinc summam educi , fieriq; quietem
E st opus . hinc semet noscendo quiescit , & in se
T ranquillus fruitur Deus, & noscendo beatum
S e facit , idcircoq; quietum . prisca beatum
G ræcia si sensit hominem , qui se bene nosset:

I n quem de ſemet perfecta ſcientia quoquam
I ncidere haud pacto poſſet: de numine quidnam
D iuino ſentiret, opus perpendere: quod ſe
P rorſus ſic noſcat: ſe ſic intelligat ipſum:
V t ſe perfecte noſcens intelligat in ſe
O mnia, & interna pœnitus ratione capeſſat.
E x multis, quæcunq; Deo tribuuntur, habent ſic
S ingula; ut inſtituant propria ratione quietem;
E t per ſe perpenſa eius rationis habentur:
V t ualeant ſupereſſe quieti conſtituendæ.
Quid, ſi mox pariter cuncta hæc redigantur in unū:
V t diuina requirit ſimplicitas; ratioq;
N aturæ ſimplex diuinæ poſtulat, hinc fas
C redere de diuino, mirificoq; quietis
P roductu? ſi fingamus concurrere cuncta hæc
M utuo: quæ cauſa naturæ, & ſimplicitatis
S unt eadem; diſtantq; nihil ſpecie, numero ue:
T antum conſtiterit, comparueritq; quietis
D iuinum cadere in numen: ut quot tribuuntur
I nfinita ſua ratione: quies toties ſit
I nfinita Deo tribuenda. parum mihi ſit fas
Quærere, & exacta ratione expendere, quonam
C onueniat pacto diuinæ ſimplicitati
T ot deferre, uidentur quæ diuerſa, modoq;
N on uno differre: hominem ſi pendimus, & ſi
N aturæ humanæ rationem ducimus: hæc ſunt
P rorſum diuerſa, & diducta, ſcientia, uirtus,
I uſtitia, & bonitas, clementia, forma, poteſtas,
E t quæcunque Deo tribuuntur cætera iuxta
H umanum ſenſum. uarijs cum motibus iſta

A ccipiat natura hominis, varioq; tenore
H auriat ob motum, informemq; potentiam agendi:
N on tantum succedit, ut imperfecta capessat:
S ed diuersa etiam ratione apprendat. homo, qui
P ercipit ex sensu, sensuq; ciente docetur:
P ræcipuè circa uersatur singula, resq;
D istinctas capit, & rationes particulares
S uscipit. hinc fieri contingit: ut ad generales
S e rationes non exerceat accipiendas:
E t capita ignoret rationum prima: minusq;
A pprendat, quæcunque rudi sint disita longe
A' sensu. non mirum igitur, si ignorat; & hinc se
M ultiplici inuoluit tenebris ratione, Dei quæ
P ropria, scrutari dum uult, & tradere. nam dum
M olitur uerbis attingere, quod nequit, & quod
I mmenso captum ingenii fugit interuallo
H umani: tandem succumbens uiribus ad se
V oluitur: & quæ sunt diuini numinis, ultra
C ancellos posita humanæ rationis, ea ex se
I pso metitur, tentatq; immensa sub arctum
D ucere, & angustæ sub uincula conditionis
H umanæ, fini nullo præscripta, modiq;
N escio cuiusquam restringere: fandoq; certis
C laudere nominibus. quare non attinet, ut quid
E xacte nos posse sacro de numine, deq;
D iuina ratione animo comprendere, siue
E ffari fidamus. habent diuina nihil, quo
O stendi possint apte, ualeantq; referri
S impliciter. cum diuini uis numinis in se
O mnia contineat, referatq;, nihil tamen est, quo

C ompleċti queat, aut aliqua ratione referri.
C unċta refert in se, sed cunċta minus referendæ
I lli sufficiunt, aliquá ue ex parte supersunt.
Quodcunque humanis animis, rebusq; patescit
E sse bonum, quamuis diuinum sit referendum
A d numen: tamen immensi excessus ratione,
Quo Deus exuperat quæcunque creata, fit instar
V mbræ cuiusdam tenus. diuinitus in nos
S uccedit quodcunque bonum: contingit, ut id se
N ominibus uarijs dispescat, & ingerat: ut fert
C onditio nostra imperfeċta, & debilis; & quæ
S ensibus in primis addiċta est. euenit ergo,
V t quod simplicis est in numine conditionis,
N aturæq; unius: id à nobis uariatum,
D istinċtumq; capessatur: fiatq; subinde,
V t uirtus, bonitas, Astræa, scientia, quæ sunt
V num, & idem diuino in numine, disiiciantur
N ominibus uariis, uarioq; tenore habeant se
R espeċtu nostri, nostræq; capedinis. ut se
V erò habeant quædam diuino in numine, iuris
V t sint eiusdem: quæ mutuo dissentire
S ensibus apparent nostris: cuiusmodi habentur
I ustitia, & clementia, non traċtare parumper
A bsurdum fuerit, nec inutile. nomina sunt hæc:
Quæ sensu suscepta hominis, rationeq; manca
I ntelleċta uidentur dissentire uicissim:
Quæ rursum interna si perpendantur amussim
S ic ratione, ut contineant nihil imperfeċti,
A ut alieni à natura, uel conditione,
C ui tribuuntur, numinis: una comperiuntur

C onfluere, & conspirare. est perfectio, quæ non
P ermittit uarium dici, aut contrarium haberi
Quidquam, quod nostro ex sensu tribuatur honestũ,
C onueniensq; Deo: cuius clementia pugnat
N equaquam cum iustitia, nec dissidet ullo
P acto; si recte expendatur, & accipiatur
V traque perfecte in propria ratione. remittit
P eccanti contra legem clementia; legem
I ustitia exequitur, ne quid permittat inultum
C ommissum aduersus legem. diuina uoluntas
C ommisso nihil adscribi permittit ei, quem
D eniq; pœniteat: quod opus clemẽtiæ habendũ est.
C um uerò contra legem committitur, ut qui
L egem offenderit, obdurata mente, animoq;
P erfracto persistat, habet diuina locum sic
I ustitia; ut nihil interea clementia pugnet.
Quæ quamuis uariæ uideantur, quatenus ad res,
A ut species uarias referuntur: non tamen inter
S ese quid uarium tandem inueniuntur habere,
A ut præferre, Deum si conuertantur ad unum:
Qui cum sit bonitas, genuinum continet, ut se
D iffundat, quantum permittitur; & rationem
Quanque boni communicet. hinc contingit, uti quod
C ommisso ueniæ tribuit clementia causa
P eccantis, ratione Dei tribui quoque possit
I ustitiæ: ex qua quod sibi cõuenit, efficit, & quod
E st proprium sibi, persoluit, præstatq;. rebellem
S i sibi, & assiduo in contemptu legis agentem
N on puniret, in exactam non tam rationem
I ustitiæ prorsus committeret, inclementem

I n legem quàm se penitus præstaret, & in se.
H inc constare potest, quòd tam se compatiuntur
M utuo iustitia, & clementia; quàm conuerti
A lternatim etiam possunt in numine: cuius
C onditio perfecta facit pariter, reliquorum
N equid eorum, quæ tribuantur, sit penitus, quod
N on complectatur, quidquid de numine dici
C ontingat. quare bonitas perfecta capit, quod
E st uirtutis, & includit, quodcunque potestas
C omprendit, signatq; scientia: quæ pariter si
P erfecte accipiatur, habet, quodcunque potestas
C ontinet, & uirtus, bonitasq;. potestatis uis
E st eadem, & ratio, nec non uirtutis; ut una,
S olaq; comprendat diuino in numine, quidquid
O mnibus amplecti possit. quin omnibus una
S ic est conditio, ut penitus redigantur in unum
N aturæ genus; & subeundo simplicitatem
V nius fiant eiusdem conditionis
C um natura, & eodem contineantur ab uno.
H umana ingenij quamuis industria multum,
I mpenseq; laborarit: quo conuenientem
S ignificatum aliquem reperiret numinis: ad rem,
N il tamen inuenit, quod responderet, & apte
Qu adraret. quamuis species excusserit omnes
R erum, & uirtutum, & multũ contenderit ore,
A tque intellectu: si quid proferre ualeret,
A ut posset reperire: quod exprimeret rationem,
N aturamq; Dei: tamen eius, quod cuperet, uel
T entaret, quidquam tam non persoluere quiuit;
V t ne obscura quidem attigerit uestigia. tam nil

I nuenit, quod conueniat, propiusq; uideri,
C enseriq; queat succedere; ut omnia, quæ sunt
S ic inuenta, negari tam de numine possint
D iuino, quàm firmari. nihil accidit esse,
A ut reperiri posse, Dei quo significetur
C onditio, aut natura: latens quæ prorsus, & atris
O bducta est tenebris adeo, ut non lumine quoquam
H umano possit comprendi. qui Deus est lux,
Quatenus esse patet, cunctisq; patescit adesse
L ustrandis: idem cœca caligine septus
E xistit, tenebrisq; obsessus: quatenus ob uim
N aturæ immensam humano nequit intellectu
A pprendi, uel significamine uocis obiri.
Quapropter cum frustra inuestigatio, frustra
S crutatus cedat, quicunque subitur habenda
N uminis æterni pro cognitione, Deiq;
N otitia interna; & cum significatio nulla
R ebus in humanis reperiri possit, adumbret
Quæ satis immensi naturam numinis: illa
I ure potest dici docta ignorantia: qua nil
N os prætendamus de numine scire, Deoq;:
Qui licet in rerum natura ænigmatis instar,
A ut speculi minus illustris uideatur eo, quòd
R es fouet, & rebus uitam, uiresq; quibusq;
I mpendit: tamen, ut propria in ratione quiescat,
S eq; habeat species extra, effectusq; patentes
R erum: tam sciri nequit, ut quantò studeamus
A mplius, id tantò fugiat nos longius. hinc fit,
V t Deus in rebus, rerumq; creamine, quo se
S ensibus humanis operantem ostendit, ut umbra

N otescat: sed qua ratione quiescat, & in se
P ersistat, minus agnosci queat. unde refertur,
Quod cuius ualeant spectari posteriora:
E ius non possint cuiquam anteriora uideri.
Qui ueluti per transennam spectatur in ista
V isilium rerum natura, operandoq; sensu
N onnihil accipitur nostro: subducitur idem
L uminibus nostris, penitusq; quiescit, & in se
P ermanet, ut nullo apprendi queat intellectu.
H inc Moses simulatq; Deum monstrauit in isto
O rdine producto rerum, signare uolens non
T entandam ulterius diuinæ cognitionem
N aturæ, cessasse Deum post condita dixit,
A tque quieuisse: ex sensu quæ uerba profano,
E t populari si capiantur, significant nil
P roduxisse Deum post sex producta dierum
S emina, & à rebus cessasse nouis faciendis;
I mpositoq; potestati sic fine quiesse.
Qui ratione potestatis Deus infinitæ
I nfinita potest numero producere, dextram
C ontinuit, rebusq; modum cessando creandis
I mposuit, penitusq; quieuit ab efficiendis,
C ondendisq; nouis rerum speciebus. ad ortum
Quæ Deus eduxit semel, & quæcunque creauit,
I nterea non destituit, quin influat; & uim
A ssiduam tam uiuendi, quàm prolificandi
S ufficiat. quapropter adhuc operatur, adhucq;
I ncumbens operi persistit in efficiendo
P er causas, speciesq;: quibus uim suggerit, & dat
F omentum. quamuis in se requiescat: & à se

P endeat; & motum nullum patiatur, agentem
S e tamen assidue præstat, præbetq; mouentem.
O mnia procurat, moderatur, sustinet, implet:
O mnibus aspirat, succurrit, opemq; ministrat.
N il eius, quodcunque creauit, præterit: aura
Quin se præsentem præstet, semperq; benignum
P ræbeat, & quantum patitur cuiusq; tenor, uel
C onditio, succurrat, & auxilietur abunde.
H actenus attrectasse tuæ secreta quietis
S ufficiat Deus omnipotens, memorasseq;, sicut
T u suggesisti, quanam ratione quiescas
I n temet, quonamq; modo requiete fruaris
I pse tua, uiuasq; in te feliciter ipso
C ontentus, nullius egens, genus omne bonorum
C omplectens. iam nunc superest, ut carmine tētem
D isserere, auspicioq; tuo perstringere, quanam
N ostræ immortales animæ ratione quiescant
I n te: quo pacto requiem angelici intellectus
E x te suscipiant: quonamq; modo potiantur
C ætera, quæ producta fuerunt, cuncta quiete
P er te suffecta. qui non adferre negasti
S ubsidium, promptoq; fauore adstare, quietem
C um memorare tuam tentauimus: hic quoq; nobis
A dsistas, faueasq;. tuo sine numine nil quit
C edere successu feliciter. de tua agendum est
H ic requiete etiam, quæ scilicet effluit ex te
I n uarias rerum species, uariosq; animantes.
F er igitur mihi subsidium, & pia uota secundo
P rosequere afflatu, uiresq; in carmina dignas
M ateria præsta, & sacro me flamine reple:

N e quid ferre mea indignum pietate, meoq́;
C ultu in te contingat. ades tu, uerbáq; promus
S uffice, & eloquium sancto moderare lepore.
N on solum Deus ob perfectæ conditionem
N aturæ in se subsistit, in séq; quiescit:
V erum etiã in causa est, ut cætera quæq; quiescãt,
P ersistantq́;. Deus, qui condidit omnia, ut essent,
N on tantum tribuit; sed præscripto quoq; fine
C uiq; suo generi, uario pro fine quietem
C oncessit uariam: quæ diuersa tamen ipsum
R espiceret ratione, ipsumq́; tenore dirempto
S pectaret, de quo penitus procederet: & quem
P ropositum tanquã finem, & causam sui haberet.
C um uastum Deus omnipotens iam conderet orbem,
Quo cœlum momento temporis edidit, una
C um cœlo angelicos mox protulit intellectus:
Qui nullo prorsum constantes corpore, nilq́;
M ateriæ secũ referentes simplicis essent
F ormæ, nil misti, uel compositi retinentes:
N i quantum accipiant diuino ex numine, quòd sint:
Quo fiat, ne sint, qui sint: cuiusmodi habetur
D ũtaxat Deus: ex quo habeant, quo constituãtur,
E t quo sint ipsi. formæ sic simplicis hi sunt:
V t tamen exemptus, penitusq́; potentiæ inanis
N on actus contingat eis: quod præstat id, ex quo
S uscipiunt, quòd sint. numero qui plurimi habẽtur:
D istincti specie sic sunt, ut quot numero sint
T ot uarias referant personas. multiplici ut se
M utuo respiciunt ratione: modis ita multis
I nter se distant. aliqui sunt nobilioris

N aturæ, tenuisq; magis substantiæ. acumen
S unt alii, qui perspicuum magis, & magis acrem
P ercipiendi aciem sortiti sint sibi: sunt, qui
I ure facultatis dotati sint potiori.
E t sunt, qui maius specimen sapientiæ adepti.
N am prout exemplar, seu uas totius, & omnis
V irtutis Deus, atque boni consistit; & omnes
I n se uirtutum species, formasq; bonorum
C ontinet: angelicis sic intellectibus ex se,
T hesauroq; suæ bonitatis contulit actus
V irtutum uarios, diuersaq; dona bonorum.
T ergemina primum distinxit eos ratione,
E t tres constituit series: quas ordine terno
M ox secuit: prout in naturæ conditione
M utuo differrent aliquid; propius'ue uicissim
S ese respicerent simili ratione, boniq;
M ensura parilis. sic spirituum numerosam
O mnipotens aciem in series diuisit, ut ipsæ
D istinctæ ordinibus series caperent uariatim
V irtutum species: nullus tamen ordo foret, qui
V irtutem, quæcunque alij concessa foret, non
A cciperet, licet intensa non sic ratione,
E xactoq; modo, parili neque conditione.
Quisque ordo quantò maiori insignis habetur
V irtute: accedit spatio tantò propiori
A d numen, tantoq; quietius hæret, agitq;:
E t fruitur tantò potiore quiete. quiescit,
D um fruitur. quãtò fruitur magis, haurit, habetq;
T antò maiorem diuino ex numine pacem,
E t requiem. qui supremi sunt ordinis, illi

M *aiorem ſunt credendi ſentire quietem :*
V *t propius uirtute Deo accedunt reliquorum*
R *eſpectu . qui ſuccedunt ex ordine : tantò*
V *beriorem percipiunt , capiuntq; quietem :*
Q*uantò natura præſtant , præbentq; capaci*
S *e magis , & quantò propiori à numine tractu*
D *iſtant . non aliud diſtantia numinis eſt , quàm*
A *ctus debilior uirtutis . quod requietis*
C *ompetit intellectibus angelicis , rationem*
T *otam habet adnixam diuino in numine, non tam*
C *ognitionis reſpectu , quàm gratia amoris .*
H *æc requies , quæ competit intellectibus iſtis*
A *ngelicis ueluti gemina ratione refert ſe*
A *d numen , duplicemq; in ſe complectitur actum :*
S *ic duplici ſe ferre modo , prodireq; in actum ,*
N *i nos fallamur , poterit quandoque uideri.*
N *am contemplatu diuini numinis haurit*
D *um rerum effectus , & res cognoſcit aperte*
I *ntellectus ; agit requiem , & requieſcit in ipſo*
N *umine : ut effectus etiam deſcendat in ipſos .*
C *um uerò effectus percurrens ducitur in uim ,*
N *aturamq; Dei contentius expendendam ,*
C *onſcendens procedit eatenus, ut requieſcat*
I *n contemplatu diuini numinis : ad quod*
O *mnia conſpiciat prorſus referenda . quieſcunt*
E *rgo intellectus non ſolum, quatenus ipſum*
A *gnoſcunt , ſpectantq; Deum , ſed quatenus ex ui*
D *iuina prodire uident : quæcunque tuentur*
I *n ſe , naturiſq; quibusq; , Dei bonitatem ,*
A *tque poteſtatem teſtantia . ſufficit , ut ſint*

F elices intellectus, letiq; quiescant,
G ratia: quæ gremio prorumpens numinis afflat,
A fflandoq; aperit penetralia cognitionis
D iuinæ, rapidiq; faces succendit amoris.
Quin sese insinuans miracula multa recludit
D iuinorum operum: causas manifestat: apertos
E ffectus reddit rerum: spectacula cœli
E xplicat admiranda: Deiq; admittit in antrum
M irifici speculare: Deumq; ostendit in alta,
A ugustaq; quiete fruentem semet, & in se
C onsistentem alijs conferre quibusq; quietem,
E t uitam. ut se principium ferat omnibus, & se
O mnibus in finem præstet Deus, inclyta monstrat
G ratia, monstrat opes diuini numinis, ut se
P er uastam fundant naturæ totius aluum:
V t se diuersis habeant rationibus in re
O mnigena, insinuentq; modis mirabilibus se
P er species, per res, per corpora, perq; animantes.
N ulla Dei perfecta potest speculatio iniri:
N ulla potest constare beatio: gratia ni se
I ngerat, & referat lumen, reseretq; locorum
I ntima claustra: quibus diuina arcana quiescunt.
D ucit ad internæ successum gratia portæ.
N on tam notitiam illustrat, quàm accēdit amorem
G ratia: quæ tenebras sic summouet impedientes,
V t succendendo fomenta ministret amori.
G ratia, cœlestes quæ perficis intellectus,
Quæq; per angelicas mentes diffusa, chorosq;
S pirituum sic illustras, habilesq; ita reddis,
V t ualeant secreta capessere, seq; referre

In con=

I n contemplatum genuinum numinis, in quo
S uscipiant pacem, summáq; quiete fruantur,
R espice me pariter diuina, fauoréq; muni
M e quoque præcipuo. sine te diffidimus actum
À nobis iri quidquam: mercede quod ulla,
A ut aliquo pretio dignum mereatur haberi.
H umanum quodcunque opus est informe, carensq;
O mnino est meriti, nisi tu præueneris, et ni
C ondieris uirtute tua; meritiq; saporem
I ndideris. si fas nondum permittit, ut alti
A d cœli admittar per te secreta: queamq;
A uspicio penetrare tuo miracula summi
N uminis, æternæq; apicem tentare quietis:
N e saltem me destituas, dum uiuitur à me
C arcere in hoc uitæ tetro, cæcisq; tenebris
C orporis. hunc animum rege, perpetuóq; fauore
P rosequere & mentem, nequid male sentiat, & se
I mplicet in uanis rebus, moderare. procura
À mundi illecebris, rerumq; cupidine inani
E xplicitum sic me penitus seruare, nihilq;
C urantem, quæcunque queant à relligione
D eturbare animum; ut tandem, cum fata sequētur,
M éq; tui authoris poscet sententia; possis
E xcipere: & comitem mihi te præstare fauore
M aiori; lætumq; perenni sistere in haustu
F elicis uitæ, stabiliq; quiete fruentis.
S ic opto aspires dulcis mihi gratia, ut omnes
C orporis affectus superans, animumq; uirilem
P ræstans aduersus mundi quascunque procellas
I stius, in melius te succurrente sciam me

P roficere : auxiliumq; tuum, uiresq; potentes
I n profectum animi semper mihi sentiam adesse.
T e sine sunt nostri conatus irriti, inanes
T e sine spes nostræ succedunt, omnia cedunt
A uspiciis comitata tuis feliciter. est nil
I n ratione boni, nisi quod condiueris, & quod
T u uirtute tua perfuderis: expediens nil
E st homini in causa, studioq; salutis habendæ
I mmortalis, opem nisi tu suffeceris; & te,
V irtutemq; tuam suggesseris. absque tua ui
N ulla humana operatio proficit ad rationem
F elicis uitæ. dignos tu sola salute
E fficis humanos actus: tu sola merentem
C onstituens operam iusto maiora labori
P ræmia decernis. quod tu meritum peperisti,
I d tu prosequeris larga mercede, tuumq;
H umano generi meritum largita refers sic
A cceptum, agnoscisq;, ut præmia magna rependas.
I nterea mihi diua manum fer gratia, meq;
D irige, ducq; uia, qua tutò tendere possim:
E t qua contendens, tam uiuendo studiose,
A tque pie prosim mihi, quàm scribendo decenter,
E t sane, in commune alijs adferre quid usus,
A ut frugis ualeam. cupio, quoscunque labores
P roficiendi animo sumo mihi, diua benigne
A ccipias meritum accumulans: ut tollere in oras
E mpirias, coramq; Deo me sistere possint:
I n quo felici traducam tempora uita,
E t fruar æterna tutus, gaudensq; quiete.
S pirituum uariatæ acies dum gratia abundant.

D iuina, gemina ratione beantur eodem
M omento, duplicemq́; ferunt, capiuntq́; quietem.
N am contemplantes ducuntur ad interiorem
N uminis aſpectum, & diuino explentur amore:
Quo detenti hærent ſemper, nunquamq́; remittunt;
Quin ſedeant, ſanctoq́; quietem in numine ducant:
I n quo qui renuit quondam requieſcere, & in ſe
C onfiſus ſtuduit ſedem ſibi ponere ad Arcton,
S eiunctoq́; loco ſperauit poſſe quietem
S e reperire; ruit ſubito, ceciditq́; tenebras
I n miſeras omni cum conſpirante cohorte
S pirituum: male quæ perſuaſa cohæſerat illi.
P rincipiò angelicas ſpecies cum conſtituiſſet,
F ormaſſetq́; Deus, uarijsq́; bonis cumulaſſet
N aturæ: inter cætera munera libertatem
T radidit arbitrii, & conceſſit quasq́; ſolutæ
E ſſe uoluntatis: qua libertate quidem qui
V ſi eſſent bene, conciliarent gratiam eam: qua
F elices eſſent ſemper, ſemperq́; beati:
E t qua ſuffulti ſemper requieſcere poſſent:
P erpetuaq́; frui ſtabili cum pace quiete.
E xtitit ex cunctis præſtantior ordinibus, qui
I ngratum ſe præſtitit, immemoremq́; recepti
M uneris. arbitrium quod ceperat ad rationem
F elicis uitæ ſtatuendam, inuertit ad atram
P ernitiem uitæ, exitiumq́; informe. ſibimet
A pplaudens diuino eſt libertatis abuſus
M unere: & unde ſibi meliorem conditionem
D ebuerat conflare, malum contraxit acerbum,
D amnoſumq́; magis. tanti temerarius auſus

I s fuit, ut ſibimet ſperaret poſſe quietem
E x ſemet producere, felicemq́; tenorem
V iuendi proferre. ſibi dum uindicat id, quod
N uminis exiſtit ſolum, quod munere haberet
D iuino, amiſit. dum detrectauit habere
N umine in æterno pacem, lætamq́; quietem;
E xcidit in miſeram uitam, triſtesq́; labores,
E t ſibi contraxit diſcrimina mille malorum:
C uius propoſitum quicunque fuere ſecuti
C ollegæ tam nil in ſe requieſcere poſſunt,
V t ſemper uexentur, & affligantur amaris
S upplicijs; nullamq́; queant ſentire quietem.
A h miſeri, uſurpare, Dei quæcunque fuerunt,
D um uos tentaſtis: fuerant quæ conditionis
V eſtræ, amiſiſtis. quæ uos amentia cœpit?
V t ſperaretis uos poſſe quieſcere, uosq́;
F elices uitam traducere poſſe ſine illo:
C uius haberetis merito, donoq́;, quòd eſſe
P oſſetis. de quo uitam traheretis, & à quo
S ciretis uos productos, miroq́; creatos
S emine, confiſi ſine eo uos poſſe quietem
Qu ærere, & abiunctos illi uos poſſe beatè
V iuere? ſed poſtquam non agnouiſtis honores,
Qu i uos reſpicerent, niſi peccaretis: olympi
P oſtquam uos celſa indignos ſtatione coruſci
F eciſtis, meritò infames damnamini ad umbras:
E t turpes, miſeriq́; cauæ ſub uiſcera terræ
T rudimini: & iuſto ablegamini ad exteriores
I udicio tenebras: ubi uos inhoneſta, dolensq́;
P erpetuo uita obſideat, teneatq́; perenni

A ddictos pœnæ, & subeuntes crimine dignum
S upplicium admisso. truculenta iniuria, quæ uos
C onstituit sontes, patitur neutiq; redemptum
V os iri. uenia indignos uos efficit ingens
D elicti grauitas. quin conditio naturæ
V estræ non perfert, ut deprauata uoluntas
C onualeat; cœptæq; modum ferat improbitati.
I n tenebris igitur, postquam sic uos meruistis,
Et poscit perfracta uoluntas uestra, iacete
P erpetuò: & quam quæsiuistis habere quietem
I n uobis, sentite parum, cuiusmodi habenda,
E t quanti facienda. beati qui uoluistis,
T entastisq; opera sine numinis esse, parumper
G ustate, improbitas quantum uos uestra beatos
E fficiat; quantumq; audacia uestra quietis
V obis parturiat. solos uos esse beatos
H ac ratione sinam. solos requiescere pacto
H oc uosmet permittam ultro, patiarq; libenter:
D ummodo non similem studeatis ferre quietem
H umano generi, & simili ratione beatum
R eddere quæratis hominem: de cuius in ipso
N umine nunc requie expediet tractare. quiescunt
A ngelicæ ut species diuino in numine, postquam,
T ractatum est nobis aliquatenus, exequar æquè,
E t tractabo, animæ quanam ratione quiescant
H umanæ pariter diuino in numine. quamuis
A ngelicis quæ competit intellectibus, illa
C ompetat æque animis requies ex corpore latis
I n cœlum humanis: fuerit tamen expediens pro
R e magis ostendenda attingere particulari

T ractatu, & distincto commemorare tenore:
C um præsertim hominis memoranda creatio, nec non
M entio sit facienda quietis; principiò quæ
S it concessa homini: qua cum priuasset homo se,
R ursum diuino merito fuerit cumulatus.
C um Deus omnigenas species rerum, atque animãtũ
F inxisset, cœlumq; suo, terramq; decore
O rnasset formans: extremo tempore corpus
C ondidit humanum: cui mox spiramina uitæ
I ntulit & sufflans animam dedit immortalem.
S ic hominem Deus instituit, formansq; creauit;
V t donaret eum æterna ratione, sibiq;
E fficeret similem intellectus lumine quodam
C oncesso. in productu hominis tam munificum se
O stendit Deus, & se significauit amicum
V sque adeo; ut nil sit meriti, uel muneris à se
P ræteritum passus, quod non impenderit, aut non
O btulerit: quo tranquillaret eum, faceretq;
F elicem. nam quem dominantem affectibus, & quẽ
P ræstanti ratione potentem fecerat, hunc, ne
D eficeret, monuit; ne quò diuerteret à se,
I n quo certa quies esset, perfectaq; uita
C onstaret: nequid speraret habere quietis,
A ut uitæ, rerum si declinaret in ipsos
A ffectus. Deus admonuit studiosus, amansq;;
S ed contemptor homo meriti, ingratusq; quietis
O blatæ studium, curamq; remittere cœpit
N uminis, abscedensq; Deo, male rebus adhæsit
H umanis, studiumq; suum conuertit in illas:
I n quibus omnino tam nil reperire quietis

Quiuit, ut ingentem, sibi quam de numinis haustu
Carpebat requiem, non solum amiserit, atque
Perdiderit; sed morti etiam se addixerit, & se
In prædam dederit miseris affectibus, atque
Aerumnis. qui primus homo seruare quietem
Perpetuam poterat diuino in numine, rerum
Dum se naturas conuertit ad inferiores,
Et se corporeis affectibus occupat; illa
Non solum à requie, quam lætus agebat; & in qua
Felicem uitam ducebat, decidit amens;
Sed potiori etiam se fraudauit requiete:
Qua fruiturus erat translatus denique secla
Post aliquot, præscriptaq; tẽpora. summa tamen nõ
Passa Dei est bonitas, ut nostra quiete careret
Perpetuò natura. modum inuenit reuocandi
Nostri mirificum Deus ad requietis agendæ
Munus, & ad quæstum, fuerat quæ amissa, quietis.
Cœlitus humanum in corpus descendere natum
Iussit, & infirmos hominis mortalis inire
Langores, uitamq; unà deducere: quò nos
Exemplo, monitisq; suis, in corpore monstrans
Se nobis similem, afficeret uehementius; & nos
Non diffidentes deduceret ad rationem,
Et desiderium uitæ felicis; iterq;
Inueniendæ aperiret, monstraretq; salutis:
Et nihil humanis ostenderet esse quietis
In rebus: sed ueram hominis constare quietem
Numine; tranquillamq; Deo consistere in ipso,
Conditionem hominis. docuit nos Christus aperto
Exemplo, quàm non fidendum rebus in istis

H umanis : quàm non deferre affectibus huius
C orporis expediat, si cura salutis habet nos ;
A ut si nos desiderio, studioq; quietis
C orripimur . cum se præstet nobis imitandum ;
E x eius uita, seu conditione ualemus
C olligere ; humanis rebus quàm sit tribuendum ;
E t quanti rerum possessio sit facienda
F utilium : si tangit amor, studiumq; salutis
N os æternæ, perstringitq; cupido quietis
Quærendæ : cum Mammona commune Deo nil
E sse potest. hærere Deo, nisi cuncta relinquat
C ætera, nemo potest. in quo speranda salus est,
E t quærenda quies solummodo . sufficit unius
A d requiem nobis referendam. haud plura petenda,
A ut quærenda homini, si uult requiescere, & arrã
H ic capere æternæ, successuræq; quietis.
V t queat interea corruptus homo reuocari
A rerum affectu humanarum maxime, & ad rem
C onuerti solidam, firmamq; quietis habendæ,
H ac etiam in uita, tradunt monumenta, palamq;
E fficiunt diuina . licet documenta uirorum
P risca profanorum testentur, posse quietem
P ræcipue ex rerum contemptu quenq; sibimet
Quærere in hac uita : tamen hic contemptus iniri
V t ualeat, non comperiuntur tradere abunde :
S eu uim, siue modum quæramus. sacra docent id
D untaxat monumenta: quibus patet implorandum
N uminis auxilium in primis : sine quo penitus nil
N obis sperandum est succedere posse, quod ad rem
P ertineat animæ ; teneatq; boni rationem

C uiusquam. confianda fides, perfectaq; menti
C redulitas figenda: Deum non defore factis
P romissis homini, nec passurum ratione
V lla conuinci falsi monumenta piorum
S ancta hominum: quibus est promissio facta fruẽdi
C œli, & perpetuæ promissa beatio uitæ.
D ein spes concipienda animo, impressuq; tenaci
A ffigenda, Deum bonitate suapte, suiq;
F acti hominis Christi merito, donoq; quietem
P erpetuam, uitam q; beatam obeunti homini post
C oncessurum. spes animo firmata, fidesq;
A d uiuum formata, hominem succendit amore,
E t charitate Dei: de quo prodire salutem
A spiciat, credatq; bonum procedere uitæ
A eternæ; munusq; perenne quietis oriri.
D iuini deprensa etiam bonitas, charitasq;
N uminis erga hominem facit; ut moueatur amore,
E t cultu in numen conuictus homo. tribus istis
S i rhedis confidat homo, dum uiuit in arcta
C arceris hac cauea; facile euitabit iniquos
A ffectus, curisq; animum mordacibus ultro
E xuet; & pacem mentis, placidamq; quietem
S entiet; adueniant donec præscripta abeundi
H inc momenta: quibus rhedæ nos denique eædem
T ollant in cœlum, ad perfectaq; dona quietis
P romoueant una solum superante, duabus
I nterea se subducentibus. his tribus actæ
I n cœlum rhedis animæ subito potiuntur
P ace, Deoq; fruuntur, perpetuamq; quietem
D iuino ducunt in numine. qua ratione,

A ut ſerie angelicis pax eſt conceſſa, quieſq;
S piritibus; animis pariter contingit eadem
H umanis requieſcere. pro meriti ratione,
V irtutisq; exercitæ habent ſe claſſibus, atque
O rdinibus uarijs. prout intellectibus una
N on eſt angelicis præſcripta capedo quietis:
S ed ſe diſpoſita propius, uel longius ipſum
A d numen ſerie ſiſtunt pro conditione
N aturæ, & pro uirtutum diſcrimine: ſic non
E ſt animis eadem ſeries, ordóq; quietis
H umanis. ſunt, quæ propiore Deum ratione
R eſpiciunt, & largius exhaurire quietem
P oſſunt pro merito uirtutum nobiliori.
S unt uerò, quæ non adeo uirtute fuerunt
P ræſtanti, nec tantum profecere merendo;
V t poſſint. æquare gradum, meritumq; ſupremi
O rdinis. inferius ſiſtunt, capiuntq; quietem
I nferiore loco. nullum tamen hinc patiuntur
D efectum, aut ſubeunt; quin plena pace fruantur,
A ut perfecte non requieſcant. omnium abundans
E ſt menſura Deus: metitur quæq; prout ſunt;
T erminat, & definit cuncta; nihilq; relinquit
I mmenſum. ſupereſt ſolus, qui immenſus, & ulla
T raduci nequit à menſura: quandoquidem ipſe
M enſura eſt, qua cuncta ſuperſtite traducuntur.
A ngelicæ ut ſeries inter ſe mutuo diſtant,
D iſtantesq; gradus ſeruant pro conditione
V irtutum diſtante, animas adſcire putantur
S ic ad ſe humanas: prout in uirtutibus unà
C onueniunt, propiusq; accedunt conditionis,

E t meriti cauſa. non eſt uirtus animabus
H umanis, quæ ſpiritibus non accidat eſſe
A ngelicis. quin humanis quæcunque animabus
E ſt uirtus; ſic diuino de numine prodit,
V t demiſſa per angelicas mentes referatur
I nferius, miroq́; relata modo inſinuetur.
Qu atenus in cœtum angelicum, ſerieſq́; beatas
S pirituum aſſertæ uiuunt feliciter, & ſe
O blectant animæ diuino in numine pacem,
E t requiem traducentes: exinde quietem,
L ætitiamq́; extenſius angelici intellectus
P rotendunt; cum cognitio, & ſpeculatio fiat
V berior, pluresq́; feratur ad accipiendos
N uminis effectus. requies perſpecta animarum
I ntellectibus angelicis proferre quietem,
L ætitiamq́; extendere quiuit ea ratione:
Qu òd meriti agnoſcunt aliquid: dum forte Deo quid
S eruitii impenderunt tam cuſtodiæ agendæ
C auſa, quàm cauſa appellandi, ſiue monendi.
A ngelicis uerò ſocias dum ſpiritibus ſe
A gnoſcunt animæ, & fuerint quæ corpore clauſæ,
S e gradibus ſpectant, & conditione beata
A equari intellectibus angelicis, requieſcunt
T antò extenſius, & tantò potiore quietem
S uſcipiunt captu, quantò præſtantius in ſe
D iuinum meritum expendunt ratione relatus
F acti, & collatus. ò quanta acceſſio paci,
L ætitiæ, requieti animæ prodire putanda eſt,
E t fieri; cum proſpiciunt, acieq́; tuentur
E xtenſa: cuius merito, cuiuſq́; ſequela

O btineant tantum pacis, tantumq; quietis :
A dstare humano fulgentem corpore Christum .
G audia cum dulci iungentes summa quiete ,
V enturum aspiciunt tempus : quo corpora & ipsæ
S int accepturæ , similiq; tenore beatam
C um Christo acturæ uitam , stabilemq; quietem .
S ummopere id cœlum miratur, & intellectus
A ngelici præclara Dei miracla beato
A ccipiunt plausu, extentaq; quiete fruuntur .
N on solum angelicis Deus intellectibus, atque
H umanis animis causa est, feliciter ut se ,
T ranquilleq; habeant, plenaq; quiete fruantur:
V erum etiam reliquis rerum speciebus, & omni
V iuentum generi præstat , præbetq; quietem ;
E t facit , ut genuina in conditione quiescant :
V t prima præscripsit eis ab origine : quando
C ondidit , & legem naturæ cuique creatæ
C ontulit ex semet : quæ seruaretur, & in qua
Quæq; quiesceret, & finem assequeretur : haberet
Quem sibi præscriptum primæua ab origine. sicut
C ausa, & principium existit Deus omnibus; ut sint,
A ut uiuant; sic finem in se conuertit eorum :
V t tandem in numen referantur cuncta , profecta
Quæ sint interdum de numine : quatenus ad uim
N aturæ spectat , uel pertinet ad rationes
P rimigenas : quarum penitus Deus author habetur :
E t quas primati diffundit origine de se
N uminis æterni uirtus fœcunda operantis .
O mnia diuino quæ numine progrediuntur ;
O rbe reuertuntur quodam , redeuntq; soluta

I n numen tanquam finem, & finis colophonem :
I n quo uim naturæ complectente quiescunt
P rorsus, & expleto motu resoluta quietem
S uscipiunt, totaq́; sua substantia habent se.
O mnia, quòd sint, accipiunt de numine, rerum
C orpora, quæ seu sint animata, expertia seu sint
P rorsùm animæ, quandã de numine uim genuinã
A ccipiunt, secumq́; trahunt : quam tempore nullo
D eficiunt, quin obseruent, iuxtaq́; tenorem
E ius non habeant sese : quandamq́; quietis
N on speciem referant hærendo tenaciter illi ;
E t se semper eadem conditione tuendo.
Quæ natura omnis speciali non ratione
P rædita, sed solum instinctu suffulta fluente
C œlitus à fœta diuini numinis aura :
P ro ratione sibi accepta de numine, proq́;
V i propria, & natiua conditione operatur,
A ut tendit : nisi quid uiolentius obiiciat se
I mpediens, quocunque uocat genuina facultas;
A ut uirtus inserta, fluensq́; à numine. eodem
O rdine semper habet : nunquam diuertit ab illo
I nstinctu, quemcunque sibi de numine ducit,
I dcircoq́; potest dici requiescere in ipso
N umine : de cuius nunquam discedit adepto
I nstinctu, assertoq́; sibi propensu. animantes,
Quæ ratione carent, dictamina quatenus ultro
N aturæ subeunt: nec deficiunt aliquando
E xequi, ab æterna quod sit ratione statutum,
A ddictumq́; sibi. et præscripto ex ordine nunquam
D eficiunt; sed persistunt in lege tuenda :

Qu æ præscripta sibi diuino numine: causa
C enseri hac possunt requiescere, seq́; quietas
I n diuino numine custodire. uidemus
S idera, cœlestes orbes, elementa quib usnam
O rdinibus se habeant, & quàm de lege recedant
N unquam præscripta diuino ex numine: quàmq́;
V irtutes, motusq́; suos efferre tenore
C onstanti perstent, semperq́; operentur eodem
O rdine. tàm stabilis cœpti obseruatio motus,
T am constans ordo, tam firma operatio eadem
C onspirans semper ratione quid arguit? aut quid
S ignificat? nisi diuinæ, arcanæq́; quietis
V im certam: quam percipiant, referantq́; latenter
C onstantes solis cursus, mutatio phœbes:
Qu æ nunquam ratione loci, uel temporis in se
E uariant; sed perpetuò expediuntur eadem
L ege, nihilq́; ferunt, quod discrepet ordine ab illo:
Qu em semel impositum diuini habuere statuto
N uminis: an requiem non testificantur adesse
T am soli, quàm lunæ aliquam: quæ numine manet
D iuino? qui fructus agri, quæ germina terræ
P rocedunt ratione eadem de semine semper,
N on ne notant, signantq́; aliquid requietis adesse
T am terræ, quàm seminibus: quæ semper eodem
F ructificent, pariantq́; modo? sunt corpora nulla,
N ullaq́; natura est: quæ non probet, & ratione
N on aliqua monstret requiem se numine in ipso
D iuino accipere: aut aliquo requiescere pacto.
Qu òd uerò diuersa tot, & contraria certo
O rdine conueniant, stabiliq́; tenore ferantur

M undi in compactum, & naturæ conficiendum:
H inc quandam requiem censenda referre: Deiq;
I n uirtute quiescere sunt credenda quieta.
O mnia procedunt diuino ex numine. nil non
I n uirtute Dei subsistit. cuncta quiescunt
M unere diuino, & diuino in numine prorsus
A ccipiunt proprium certa ratione quietem.
O quàm diuinæ uirtus immensa quietis
S e fundit, uastoq; patet spatiosa profundo.
O quàm diffusis requies diuina refert se
V iribus. extentis late complectitur ulnis
O mnia, & amplexu largo fouet. omnis ab imo
A d summum producta Deo substantia fert se
P articipem istius uaria ratione quietis:
E x istaq; sibi sumit fomenta quiete.
P erficitur, finem assequitur natura quiete
E x hac quæq;. nihil uitæ contingit, habetur
N il solidi, nil felicis, lætiq; quietis
I stius sine munere. perficit omnia, firmat,
S ustentat diuina quies. nihil absque quietis
D iuinæ merito potuit persistere. debent
D iuinæ bona quæque referri accepta quieti.
A ngelici uiuunt feliciter intellectus,
E t consummata fiunt ratione beati,
Qu atenus hac requie potiuntur. in ista animabus
H umanis requie est firmata beatio. pleno
V ase animæ humanæ gaudent, penitusq; fruuntur:
H ac dum se totas mergunt, mersantq; quiete.
P ax tranquilla, quies iucunda, reducis in unum
Qu æ plura, ac unum de pluribus efficis: imples

Quæ totum sufferta locum, nullamq; uacantem,
A ut alio quoquam plenam sedem sinis; hæres
Quoque loco; ne præterea quid possit inire,
A ut intro se ferre. quies diuina quibus tu
A spiraris, eos non noxia cura molestat:
N on angunt ulli affectus, non improba habendi
I ngluuies, nec uentosi perturbat honoris
A mbitio. simulatq; animum tu ingressa penetras,
I llustras subito, tenebrasq; recedere cogis,
E t lucem placidam inducis, lumenq; coruscum
A dportas. mens ipsa tuo illustrata nitore
S pectat, & agnoscit, quantum rebus tribuendum
H umanis, quantum rerum sit uana cupido
Quarunq;, & quantum quidquã non sit cupiẽdum,
Quod non tendat ad æternam, spectetq; salutem.
P ulchra quies, pax illustris mihi suffice lumen
P erpetuum, penitusq; tuo perfunde nitore
H anc nostram mentem, nequando sentiat ullas
A ffectus tenebras: nequando cupidinis ulla
C ircunfundatur caligine. semper amoris
H umani torrente animus seruetur ab æstu
I ndemnis, semperq; tua perflatus ab aura
I ncolumem sese tueatur. suggere uires,
V irtutemq; animo, nequando tumultuet ullo
V anarum rerum studio; nec sentiat in se
Quid desiderii, quod perturbare tenorem
C onstantem uitæ, motusq; excire saluti
Quærendæ obstantes queat. ò si uisa fauere
H actenus es nobis, non est quòd cardine in ipso
D estituas, summo & rerum in discrimine linquas.

Tu

T u prohibes, dum mitis, ades uirtuteq; nobis
A ſpiras placida, ne uana negotia mundi
I ſtius obrepant animo; ne infeſtet acerba
P eſtis auaritiæ mentem, rodenteq; cura
O bſeſſam teneat. prohibes ne infeſta cupido
G loriolæ humanæ pectus plus torqueat æquo,
E t captet mentem, faſtuq; inceſſat inani,
V anaq; deliri trahat in diſcrimina turpis.
T u noſtrum moderare animum, ne concutiatur
A duerſis, nec frangatur ſucceſſibus atris
F ortunæ; ſed cuncta ferat patienter, & æquo
S uſtineat latu, partemq; acceptet in æquam
S emper. es in cauſa pariter, ne caſibus ullis
I nſolitis mouear, nec ducar in admiratum.
T u præſtas, ne quid multi faciamus; & omnes,
I n quibus obſtupeant multi, res nullius eſſe
D ucam momenti, & conniuens lumine ſpectem.
A t pater omnipotens rerum moderator, & author,
I n te qui tantum pacis, tantumq; quietis
E xigis, & mira fundis ratione per omnes
N aturæ ſpecies, nullumq; relinquis inane,
A ut uacuum genus, inſpires quin pacis amorem,
A ut ſtudium impendas, munuſq; quietis; acerbis
C ur uexari odiis, belliſq; ardere uiciſſim
C ollatis toleras gentes, quæcunque tuæ albo
R elligionis ſunt ſcriptæ, nomenq; dederunt
I n Chriſti delectu habito? tu cuncta quiete
C omponis rerum genera, & concordibus arctas,
A c ſocias pacis uinclis. tu dona quietis
F ers generi cuicunque. reples tu munere pacis

S idera, cœlum, elementa, genus brutale. quid ultra
P ermittis genus humanum discordibus armis
I nter se certare, modumq; imponere nullum,
A ut finem bellis, sæuisq; tumultibus? hæc qua
T u toleras ratione? scio te noscere, nec non
C ertius agnosco certo, summam rationem
H umani generis planè te ducere. quare
E rgo sinis pacem, munusq; quietis abesse
H umano generi, solosq; quiete carere,
Qu am præstas reliquis, homines? peccatá ne prorsus,
I mpietasq; hominum in causa totius haberi
I stius debent uexaminis, atque tumultus?
A h miseri non hæc odia, aut certamina, quæ uos
T anta cum clade exercetis mutuo, digna
E ius persona, uel relligione, semel quem
D ucem elegistis: sub quo stipendia uos iam
F acturos promisistis. seruator is ingens
E st pacis, pacisq; assertor maximus. idem
S ic commendauit pacem, pacemq; probauit;
V t reliquis rebus contenderit anteferendam
O mnibus, atque suis mandauerit obseruandam
P ræcipue. non esse Dei, Christiq; homines uos,
H inc miseri cognoscite, quòd pacem uiolatis,
E t totis pacem conatibus exturbatis
A' uobis, nullamq; quietis initis agendæ
O mnino rationem, uosmet Christo inimicos,
A duersosq; Deo cum belligerando uicissim
P ræstetis: superest, ut conuincamini ad illum
D efecisse: Deo qui proditor aduersari
D ecreuit; cœlumq; malo miscere tumultu

T entauit. uos admoneo pro relligionis
C ommuni uinclo, & pro consorti ratione,
A ut specie, quasum uobis coniunctus, ab armis
N i uos, dissidijsq; recedatis, subituros
F ortunam, casumq; eius, quem belligerando,
P ugnandoq; imitemini. habet'ne humana penes uos
T antum momenti, aut iuris possessio, possit
V t cæcos in pernitiem deducere, deq;
H umani ratione, Deiq; fide reuocare
A d crudele nefas, partesq; nefarij, & hostis
C ommunis? scelus ah tantum compescite. tantum
A uobis arcete nefas. non est fera sæui
Vsque adeo ingenij, & naturæ atrocis, ut ultro
S æuiat in propriam speciem, non bellua quæquam
E st adeo immanis naturæ, quin proprio se
A bstineat genere exagitata furore, sibiq;
A gnoscat similem, cui parcat. quasque feras uos,
E t brutum genus omne feroci uincitis ira,
S æuitiaq;; quibus multò uos deteriores
E sse reor, dum pernitiem, cædesq; uicissim
I nter uos patratis, & immani feritate
M utuum in exitium ruitis, nullamq; furentes
M utuo naturæ rationem ducitis, & quod
C ommune est uobis, generis. frœnate furentem
H anc rabiem, & monstrate homines uos esse creatos
P articipes rationis; & ingenti superare
V os spatio quæcunque animantia bruta, ferasq;
V os memorate parum, paulumq; expendite quàm ré
N atura uestra indignam faciatis, & à re
D iuina, monitisq; Dei abscedatis, in armis

D um ſæuitis, & exercetis prælia. ut in uos
P ræbuerit ſe munificum Deus, atque benignum:
P ercenſete animis, dum uos dono rationis
P ræcipuo ſic affecit; dum conditionis
T am claræ donauit munere; ut angelicis uix
D iſſimiles produxerit intellectibus. hinc uos
P endite diuini erga uos meriti rationem:
C ui ſi quid planè oſtendendæ deeſſe putatis;
I n medium Chriſti meritum adducatur, & aura
P ræſertim ex tantis numero mortalibus in uos
O ſtenſa. ingratis animis ne ſumite tantum
M uneris: incaſſum quod ni ſuccedere uultis,
P onite diſſidium, & diros ſedate tumultus:
E t pacem inter uos ſtabilem componite: necnon
Quam Deus ultro offert uobis, haurite quietem.
S ed quas prætereà turbas, quantosq; tumultus
S entio; quos obſtricta tuis, Deus optime, ſacris
G ens mouet. affectus quoſnam deprendo furentes
C hriſte tuæ gentis; quæ relligionis honores
S uſtinet eximios, ſacrasq; miniſtrat ad aras.
P acis abundantem, multaq; quiete m fruentem
Quem ratus eſſe locum fueram, ſic peſte laborat
D iſſidij uaria: ſic omni ex parte tumultus
S uſcitat: ut ſanum penitus nihil, atque quietum
P ræferat: & faciat miſſam, excludatq; quietem
P rorſus; & ignoret requiem cum pace. tibi cum
S it Deus addictus locus hic, & prima tuæ ut
S edes relligionis; quæ conſtare quiete
P ræcipue debet, pacemq; referre quietis
G ermanam, fuerat nequaquam credere dignum;

V t tamdeficeret requie, quàm pace careret.
S unt infecta malis affectibus omnia, totum
F unestis agitata odijs certamina corpus
V exant. tam magno non est in corpore quidquam,
Quod non deformis morbi contage laboret.
T am grandi non est in corpore mica quietis,
A ut pacis. totum mala sic contagia corpus
A ffligunt, ut nulla superstes pars habeatur
A morbo. cunctis compago morbida membris
D issultat, motuq; incerto affecta uacillat.
N on est à summo quid prorsus uertice ad imas
P lantas, quod morbo careat, sanumq; supersit.
Quæq; suis morbis torquentur membra. caput tam,
Quàm capiti subiecta laborant membra: tametsi
A capite in corpus maius discrimen agatur.
I nformi morbo membrum unumquodq; tenetur.
E st, quod uentoso affectu turgescat; & est quod
S orditie male olenti corripiatur: inerti
Quod motu obstupeat, sensuq; laboret inepto,
N on deest: abscessu liuenti quod crucietur,
E st etiam: phlegmone aliud succenditur: ulcus
P roserpens aliud patitur, fluidoq; scatentem
P ure luem. quin cum membro decernitur illo
O ptime agi, cui duntaxat contingat ab uno
A ffligi morbo; solumq; habitudine ab una,
T emperieq; mala torqueri. pleraq; porro
M embrorum non affectu subeuntur ab uno;
S ed conflictantur uarijs, & pluribus: ut nil
V nquàm sedati succedat, siue remissi.
T u uerò diuine pater, tu Christe, quietem

Qui ueſtram fertis per corpora quæq; , locosq́; ;
C ur tantum differtis ; tamq́; diu toleratis :
V t qui præcipue obſtricti ſunt relligioni
V eſtræ , & muneribus ueſtris præſunt moderandis
I n terris , ueſtram pacem , ueſtramq́; quietem
I gnorent ; ſeſeq́; malis affectibus ultrò
C onficiant ; nullamq́; minus ducant rationem ,
Quàm ueſtri , ueſtræq́; quietis. Chriſte potentem
N unc extende manum , & maiores exere uires :
M aioriq́; utens tandem uirtute procura ,
V t quos exemplo uitæ nobis imitandos
P ræfeciſſe libet : redigas ad conditionem
V iuendi talem , ut ualeant prodeſſe . quietem
F er iſtis , purgaq́; animos affectibus ; & non
P ermittas ultra pacem neſcire : potes tu
O mnia ; & eximia uirtute tua nihil eſt ſic
O mnino prauum, quin poſſis corrigere , atque
A d recti normam deducere . ſubſidium fer ,
E t ualida ſuccurre manu . deducta uidetur
R es illuc ; ut nulla quietis iam ſuperet ſpes ;
N ullaq́; curandi affectus ſupereſſe medella
S peretur : niſi præſentem miſeratus opem tu
A ttuleris , dextramq́; admoueris auxiliantem .
S i Tarſenſem hominem aduerſantem relligioni ,
D ogmatibusq́; tuis non tardaſti reuocare
M iraclo , fortiq́; opera : cur protrahis ultra
H os reuocare ; tua qui ſint de claſſe , tuisq́;
A ddictos ſacris ſe confiteantur, & ore
E ſſe tuos ſe contendant ? quicunque tui ſunt ,
E t te contingunt ſpatio propiore ſacrorum

R espectu, quibus inseruire tuo profitentur
N omine, præcipua cura, studioq; mederi
H is debes, operamq; omnem tibi sumere, quo mox
H os sanos reddas: quoniam morbus trahit horum
I n plures contagia. paucorum medicina
P rofuerit multis: quorum sanatio sæpe
E uenit ex sana primatum mente suorum.
S i tu pro bonitate tua, charitateq; magna
I n genus humanum, corpus mortale subisti;
E t diram fuso tolerasti sanguine mortem;
Quo nostrum genus eriperes à morte, poloq;
A dsereres: quid tantæ operæ ualet esse, recuses
Quam præstare tuis? quorum ratione uideri
I ncassum posses mortem tolerasse, cruorem
F udisse, & corpus mortale subisse, sinas si,
A ut patiaris eos ualida uirtute, tuaq;
D esertos potiore manu: quam porrige tandem,
O bsecro: quò cures prauis affectibus, atque
E xoluas morbis; quos nosti non sine damno
C ommuni ægrotare, mala contage ferente
S e passim, exemploq; nocente per inferiores
S e classes hominum fundente. tuos miseratus,
E xactis animo morbis, aliquando quietem
S uscipiant, fac Christe tuam; sanctaq; quiescant
P ace tua: ut possint cum fructu munera, quæ tu
H inc abiens delegasti, exercere; queantq;
I am prodesse quibus debent operam, studiumq;
S eruandis: & tam curent seruare quietem
I n se, quàm reliquos faciant requiescere, curæ
Quos habeant, fideiq, suæ te authore, tuoq;

A uſpicio commendatos, & de quibus acrem
E xtremo ſint acturi tecum rationem;
E t duram te iudice cenſuram ſubituri:
Qu æ ne pernitiem in ueſtram ſuccedat amici,
S ummatesq; mei, quantum poſſum, caueatis,
H ortor, & obteſtor. uos reſpondete uocanti
I nterea Chriſto; & dum fert occaſio, prauos
E xuite affectus: quibus oppreſſi nequeatis
N ec uobis ſuccurrere, nec ueſtros, fideiq;
V eſtræ commiſſos aliqua ratione iuuare.
V iribus huc totis incumbite: nequid omiſſum
L inquite conatus ueſtri: quin ſuſcipiatis
P orrectam à Chriſto requiem, pacemq; quietam:
Qu æ uos promoueat perfecta ad gaudia tandem,
E t uos cum ueſtris gregibus, populis'ue beatos
R eddat, & æterna, ſolidaq; ſalute fruentes.
H æc ego ſcribebam Romæ, cum læta fouerem
O tia; & in dulci traherem tranquilla quiete
T empora ſeruitio nullo detentus; haberet
C um nihil ambitio, quo me uexaret; & ære
C ontentus proprio nihil amplius affectarem:
I n proprio iucunda ſinu mihi gaudia tutus
C aptabam, & nauci faciens faſtigia honorum,
S orte mea, ſumptuq; meo potiebar: & aſtu
I nuidiæ liber, nec quo liuore laborans
H umanæ ſubſannabam miracula ſortis.

FINIS.

REGISTRVM.

A B C D

Omnes ſunt quaterniones.

VENETIIS; *apud Aldi Filios.*
M. D. LIIII.